

deltage i de planlagte uddannelsesaktiviteter. En sådan støtte kunne finansieres over det budget, der foreslås i KOM(1998) 769 endelig udg., eller fra andre EU-kilder.

Bruxelles, den 28. april 1999.

4.4. Endelig vil det være værdifuldt at holde internationale organisationer, som f.eks. Den Internationale Søfartsorganisation IMO, underrettet om udviklingen i håb om, at EU's rammebestemmelser kan danne forbillede internationalt.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI
Formand for
Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 92/117/EØF om beskyttelsesforanstaltninger over for specifikke zoonoser og specifikke zoonotiske agenser hos dyr og i animalske produkter for at forhindre levnedsmiddelbårne infektioner og forgiftninger«

(1999/C 169/08)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 22. april 1999 under henvisning til EF-traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som udpegede Leif E. Nielsen til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 8. april 1999.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 363. plenarforsamling af 28.-29. april 1999, mødet den 28. april 1999, følgende udtalelse med 93 stemmer for og 3 hverken for eller imod.

1. Indledning

1.1. Rådets direktiv 92/117/EØF pålægger medlemslandene at gennemføre visse foranstaltninger med henblik på beskyttelse mod zoonoser og zoonotiske agenser i dyr og animalske produkter for at forebygge udbrud af levnedsmiddelbårne infektioner og forgiftninger. Direktivet foreskriver et rapporteringssystem vedrørende forekomsten af zoonoser samt overvågning, kontrol og udryddelse af visse typer salmonella i besætninger af avlsfjerkræ. Endvidere indføres kontrolprogrammer for andre zoonotiske agenser end salmonella. Kommissionen skal herunder følge udviklingen og bl.a. opstille retningslinjer for foranstaltninger til bekæmpelse af zoonoser.

1.2. Uanset den enstemmige vedtagelse i Ministerrådet blev det hurtigt klart, at ikke alle medlemslande var i stand til at implementere direktivets regler. Specielt var det vanskeligt at gennemføre et krav om slagting eller destruktion m.v. af flokke af fjerkræ inficeret med salmonella (*S. enteritidis* og *S. typhimurium*). Direktivet er til dato kun fuldt implementeret i fire medlemslande, hvorunder Sverige og Finland opnåede

tidsubegrænsede handelsgarantier i forbindelse med optagelsen i EU i 1995. Selvom fristerne blev yderligere udsat i 1997 ved direktiv 97/22/EF, har en række medlemslande fortsat ikke fremsendt nationale planer for opnåelse af målsætningen i direktivet eller for implementering af foranstaltningerne.

1.3. Kommissionen vil nu overveje en fundamental ændring af den hidtidige politik og målsætningen for den fremtidige strategi. Heri indgår bl.a. fleksibilitet med hensyn til opnåelse af målsætningen i de enkelte medlemslande, foranstaltninger til imødegåelse af spredning af zoonotiske agenser gennem samhandlen, imødegåelse af handelsmæssige uoverensstemmelser med tredjelands, udvikling af »stable-to-table«-princippet, herunder indførelse af »codes of good farming practice«.

1.4. Oprindeligt skulle Kommissionen senest 1. januar 1996 fremlægge en rapport med tilhørende forslag til en revision af direktivet i lyset af de indvundne erfaringer. Denne frist blev forlænget i 1997, men er på ny overskredet med halvandet år. Kommissionen beklager nu, at den på grund af sagens komplekse karakter fortsat ikke er i stand til at fremsætte nye

forslag og finder, at der er behov for yderligere overvejelser. På denne baggrund foreslår Kommissionen en udsættelse, således at den inden 31. marts 2000 fremlægger en rapport med tilhørende forslag. Disse forslag foreslås vedtaget af Rådet senest 31. december 2000. Medlemslandene skal derefter implementere direktivet senest 31. maj 2001. Fristen for tredjelandes implementering ved indførelse til EU er derefter et år efter disse foranstaltningers ikrafttræden.

1.5. Kommissionen har ydet finansielle tilskud til udryddelse af og kontrol med zoonotiske sygdomme hos dyr samt til andre programmer, der tager sigte på at forebygge zoonoser. Tilskuddet udgør 36 mio. euro i 1999. Der er desuden oprettet EF-referencelaboratorier for salmonella og zoonoseepidemiologi, der vejleder de nationale laboratorier med hensyn til analysemetoder, sammenlignende undersøgelser samt uddannelseskurser og workshops.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Under diskussionen om forrige forlængelse af fristerne erkendte ØSU i februar 1996, at direktiv 92/117/EF lider af visse mangler, og at den mangelfulde implementering i medlemslandene indebærer en forvridning af konkurrencen mellem producenterne i de forskellige medlemsstater⁽¹⁾. ØSU påpegede ligeledes den stigende opmærksomhed blandt forbrugerne omkring salmonella, samt at det var nødvendigt at gennemføre en betydelig indsats for at opfylde traktatens forpligtelse om at bidrage til et højt sundhedsbeskyttelsesniveau. ØSU understregede herunder behovet for at fremme og fremskynde gennemførelsen af kontrolforanstaltningerne over for salmonella i samtlige EU-lande. Som følge af de utilstrækkelige fremskridt er disse kommentarer mindst lige så relevante som for tre år siden.

2.2. Udover de traktatmæssige bestemmelser i artikel 129 A er det bl.a. som følge af BSE-krisen de senere år utallige gange understreget, at EU skal sikre en høj grad af forbrugerbeskyttelse og fødevarerikkerhed. Zoonoser udgør et af de væsentligste problemområder i så henseende. Der findes ikke troværdige og sammenlignelige opgørelser over antallet af sygdomstilfælde og dødsfald i EU som følge af zoonoser. Kun en mindre del af sygdomstilfældene registreres. Zoonoser forårsager meget betydelige udgifter i sundhedsvæsenet, tab af arbejdsindsats samt personlige lidelser for de pågældende og for tidlig død. Uofficielt udgør antallet af registrerede sygdomstilfælde i EU som følge af salmonella skønsmæssigt over 200 000 årligt. Det faktiske antal sygdomstilfælde skønnes mellem 10 og 50 gange højere, og de direkte udgifter skønnes at udgøre 2-10 mia. euro årligt.

2.3. Æg og fjerkrækød er i de fleste medlemslande den væsentligste årsag til humane sygdomstilfælde som følge af salmonella. *S. enteritidis* var således også i 1998 et alvorligt problem i de fleste medlemslande. Dette kan sandsynligvis henføres til produktionen af konsumæg og kunne være undgået, såfremt de oprindelige retningslinjer var blevet fulgt.

2.4. Trods gennemførelse af en række private programmer finder ØSU det uacceptabelt, at en række medlemslande ikke har været i stand til i højere grad at implementere direktivet fra 1992, og at Kommissionen ikke på et langt tidligere tidspunkt har taget retslige skridt til at sikre gennemførelsen eller fremsat relevante forslag til ændringer. Sagen illustrerer den uacceptable praksis i EU med fastsættelse af frister, som hverken institutionerne eller medlemslandene tager alvorligt. I fremtiden bør så vidt muligt fastsættes realistiske frister, som til gengæld overholdes.

2.5. ØSU opfordrer Kommissionen til hurtigst muligt at udarbejde relevante forslag med henblik på at indhente det forsømte og finder, at de foreslåede frister bør være væsentligt kortere end foreslået. Den yderligere udsættelse af fristerne risikerer at bevirke, at flere medlemslande forholder sig passive indtil år 2001 med en deraf følgende forværring af situationen til følge.

2.6. Mange zoonoser, som f.eks. salmonella, skal elimineres i den enkelte fjerkræ-, svine- eller kvægbesætning ved foranstaltninger i forbindelse med anskaffelse af dyr, indkøb af foder, desinfektion af stalde m.v. samt forbedret management. Dernæst bør det under slagtingen forhindres, at f.eks. salmonella i kontaminerede dyr spredes fra svælg og tarme til kødet. Endelig er en indsats nødvendig i de efterfølgende omsætningsled, ligesom køkkenhygiejnen er af stor betydning.

2.7. I den nuværende situation kunne en specifik indsats i slagteriledet gennemføres med en mærkbar forbedring af hygiejnen til følge. ØSU foreslår derfor Kommissionen at iværksætte en sådan indsats snarest muligt, således at det pålægges de medlemslande, som endnu ikke har implementeret zoonosedirektivet, snarest at forelægge en plan for, hvorledes de i første omgang agter at gennemføre en målrettet indsats i slagteriledet. Indsatsen i primærproduktionen kan som følge af den mere komplekse natur derefter overvejes nærmere og iværksættes på et senere tidspunkt. ØSU frygter dog, at udviklingen af en ny strategi i så henseende, herunder »codes of good farming practice«, vil være overordentligt tidskrævende.

2.8. ØSU finder det helt afgørende, at Kommissionen snarest offentliggør den foreliggende statistik på området, således at offentligheden har mulighed for at følge udviklingen

⁽¹⁾ EFT C 97 af 1.4.1996, s. 29.

og situationen i medlemslandene. Dette overblik vil samtidig være et væsentligt incitament for markeds kræfterne samt de erhvervs- og forbrugerinteresser, som påvirker produktions- og distributionsleddene i hele kæden fra »stable to table«.

2.9. Det er målsætningen i EU at sikre den veterinære harmonisering på et højt niveau. EU's indsats på zoonoseområdet står ikke i et rimeligt forhold til de bestræbelser, som udfoldes i forbindelse med bekæmpelse af andre smitsomme husdyrsygdomme, bl.a. af hensyn til det indre markeds funktion.

2.10. En hurtig indsats er nødvendig med hensyn til en løsning af problemstillingen mellem på den ene side hensynet til opretholdelse af fri samhandel inden for det indre marked og på den anden side hensynet til en sikring af situationen i de områder af EU med den bedste zoonosesituation, således at denne ikke undergraves som følge af indførsel af varer med zoonotisk smitte af agens. Lande, som f.eks. har reduceret salmonella i husdyrproduktionen til et minimalt niveau, vil naturligt stille krav om garantier i forbindelse med indførsel fra såvel andre medlemslande som tredjelande, som det kan være vanskeligt at ignorere. Hvis denne konflikt ikke løses, vil handelsmæssige garantier og en deraf følgende regionalisering af det indre marked således kunne blive nødvendig.

2.11. Ifølge zoonosedirektivets artikel 14 skal tredjelande forelægge en plan med angivelse af garantier med hensyn til forekomsten af zoonoser og zoonotiske agenser. Dette er en betingelse for optagelse eller forbliven på fællesskabslisten over tredjelande, hvorfra indførsel er tilladt til EU. Intet tredjeland har imidlertid endnu fremlagt en plan, hvilket indebærer, at indførsel fra de pågældende tredjelande formelt burde stoppes. For EU-lande, som har forbedret eller er i færd med at forbedre situationen, skaber denne import risiko for spredning af zoonotisk agens, usikkerhed hos forbrugerne samt en urimelig forvriddning af konkurrencen. Desuden vil tredjelande kunne kræve garantier af EU ved import fra EU.

2.12. Den foreslåede udskydelse af fristen til tidligst år 2002 er desuden en betydelig belastning for EU's troværdighed i forholdet til tredjelandene. Ansøgerlandene, som skal overtage »Acquis communautaire« kan heller ikke undgå at miste respekt for EU's regler på dette vitale område, hvilket uundgåeligt danner præcedens og dermed belaster den videre udvikling.

2.13. Zoonoser i husdyrbestanden medfører øget brug af antibiotika. Forskellige internationale fora har konkluderet, at

anvendelsen af antibiotika bør begrænses mest muligt med henblik på at imødegå udviklingen af resistens⁽¹⁾. En fremskynnet bekæmpelse af zoonoser i husdyrproduktionen vil derfor samtidig bidrage til at imødegå risikoen for udvikling af bakterier, som er resistente over for forskellige kendte antibiotika, hvilket har betydning for såvel husdyrproduktionen som behandlingen af humane sygdomstilfælde.

3. Specifikke bemærkninger

3.1. ØSU finder, at der snarest bør gennemføres en videnskabelig evaluering af medlemsstaternes foranstaltninger til forebyggelse og behandling af zoonoser i forbindelse med Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 2119/98/EF om oprettelse af et net til epidemiologisk overvågning af og kontrol med overførbare sygdomme⁽²⁾.

3.2. ØSU opfordrede i sin udtalelse fra februar 1996 Kommissionen og andre berørte parter til at afholde en offentlig konference om zoonoseproblematikken. ØSU skal herved gentage opfordringen til at gennemføre en sådan konference med henblik på at skabe større offentlig forståelse for tiltag på området i EU. Det kunne f.eks. ske i forbindelse med de tilbagevendende workshops ved Federal Institute for Health Protection of Consumers and Veterinary Medicine i Berlin (BGVV).

3.3. Gennem sin sammensætning bestående af forskellige interessegrupperinger har ØSU et betydeligt engagement i bekæmpelse af og beskyttelse mod zoonoser. ØSU skal derfor anmode om at blive inddraget i de videre overvejelser i god tid med henblik på at foreslå relevante forbedringer i bekæmpelsen af zoonoser og sikre opnåelse af et højt sundhedsbeskyttelsesniveau uden forvriddning af den interne samhandel og konkurrencen mellem producenterne.

3.4. ØSU opfordrer desuden Kommissionen til at sikre prioriteringen af aspekterne vedrørende fødevarer sikkerhed de kommende WTO-forhandlinger. En klar kontrolstrategi i EU vedrørende zoonoser er som udgangspunkt en nødvendig betingelse i så henseende for EU's internationale forhandlingsposition.

4. Konklusion

4.1. I betragtning af zoonosernes sygdomsmæssige og økonomiske betydning, beklager ØSU, at Kommissionen og medlemslandene ikke på et tidligere tidspunkt har søgt at sikre

(1) Jf. ØSU's udtalelse fra september 1998 om »Antibiotikaresistens: En trussel mod folkesundheden« (EFT C 407 af 28.12.1998, s. 7) samt konklusionerne fra EU-konferencen »The Microbial Threat« i København i september 1998.

(2) EFT L 268 af 3.10.1998.

opnåelse af målsætningen i direktivet fra 1992, ligesom ØSU er betænkelig ved en yderligere udsættelse. På baggrund af de igangværende initiativer i medlemslandene for at forebygge en yderligere spredning er det nødvendigt, at Kommissionen hurtigst muligt danner sig et overblik over situationen og fremsætter relevante forslag med henblik på snarest muligt at få

situationen under kontrol. I modsat fald må frygtes væsentlige problemer for det indre markeds funktion. Desuden bør den foreliggende statistik offentliggøres, og der bør snarest afholdes en videnskabelig konference. En snarlig afklaring af EU's politik på området er desuden af afgørende betydning for forholdet til omverdenen.

Bruxelles, den 28. april 1999.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til priser for landbrugsprodukter (1999/2000)«⁽¹⁾

(1999/C 169/09)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 23. marts 1999 under henvisning til EF-traktatens artikel 43 og 198 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som udpegede Rudolf Strasser til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 8. april 1999.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 363. plenarforsamling af 28.-29. april 1999, mødet den 28. april 1999, med 90 stemmer for, 2 imod og 4 hverken for eller imod følgende udtalelse.

1. Resumé af Kommissionens forslag

1.1. Landbrugets situation i 1998

1.1.1. 1998 var for landbrugets vedkommende præget af en udtalt forringelse af situationen på landbrugsmarkederne inden for visse produktionssektorer. Den økonomiske og finansielle krise i bestemte tredjelande gik hårdest ud over svinekøds- og oksekødssektoren.

1.1.2. Verdensmarkedspriserne på korn faldt til det laveste niveau i de seneste fem år som følge af en rekordstor høst to år i træk. Stigningen i efterspørgslen på verdensmarkedet aftog. Interventionslagrene, navnlig af byg og rug, nåede sidst i 1998 op på 16 mio. ton, hvilket medførte et fald i markedspriserne.

1.1.3. Mens der var tale om et prisfald for de fleste produkters vedkommende, kunne der i sektorerne for frugt (undtagen citrusfrugter), vin, kartofler og oksekød konstateres en stigning i producentpriserne i forhold til det foregående år.

1.2. Udviklingen i landbrugsproduktionen

1.2.1. Med en høst på ca. 208 mio. ton korn (+2,1 % i forhold til 1997) tegnede 1998 sig for en ny rekord, som skyldtes en stigning i udbyttet på over 4,2 %. Også oliefrøproduktionen udviste en stigning, som lå på 6,5 %, og nåede dermed op på 15,5 mio. ton, heraf 14,2 mio. ton bestemt til levnedsmidler.

1.2.2. Sukkerproduktionen (nedgang i dyrkningsarealerne på 7,5 % og et udbyttefald på 5 %) og olivenolieproduktionen (-500 000 ton) gik kraftigt tilbage.

1.2.3. Mælkeproduktionen skønnes at være gået en smule tilbage (til ca. 120 mio. ton), og oksekødsproduktionen faldt med 4,2 % til 7,5 mio. ton.

1.2.4. Svinekødsproduktionen anslås derimod at være steget med 6,5 %, produktionen af fjerkrækød med 2,1 % og produktionen af fåre- og gedekød med 2,9 %.

(1) EFT C 59 af 1.3.1999, s. 1-27.